

TRANSTRÄCKET VÅREN 2020

Gustaf Persson

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Övervintrande tranor.....	3
Allmänt om vårsträcket.....	3
Vårsträcket över Nordvästskåne.....	4
Mer om sträcket.....	6
Sträckande storkar och ägretthägrar över Nordvästskåne.....	10
Rastande tranor våren 2020.....	11
Andra platser med högre antal rastande tranor:.....	12
Tranetræk det meste af marts.....	14
Med Rügen som springbræt.....	14
Rejsende på lune luftstrømme.....	14
Danske traner yngler tidligt.....	14
Källor:.....	16

Omslagsfoto: Sträckande tranor över Sofiero strand 22 mars - Christer Strid

© *Gustaf Persson – 2020*

E-post; gustafpersson100@live.se

Inledning

Som ett led i bevakningen av tranans migration, samlades under våren (t.o.m. 31 maj) in uppgifter om sträcket över Sjælland i Danmark och Sverige, med viss detaljgranskning av sträcket över Nordvästskåne. Även två av Sveriges viktigaste rastplatser för trana – Pulken vid Kristianstad och Hornborgasjön, Västra Götaland – bevakades och siffrorna för dessa redovisas i denna sammanställning.

Övervintrande tranor

Under januari rapporterades trana från 13 av Sveriges landskap. De flesta rapporterna gällde ensamma fåglar, men från Öland och Småland rapporteras 2 ex vardera, från Östergötland 3 ex och från Skåne ett 20-tal fåglar, varav 2 ex vid Klarningen Östra

Karup i Nordvästskåne. I Danmark uppehöll sig (enligt rapporter till DOF-basen) mellan 20 – 30 tranor på Jylland, 5 – 8 ex på Sjælland samt 3 ex vardera på Fyn och Bornholm.

Allmänt om vårsträcket

I februari noterades 339 sträckande tranor över Sverige och Sjælland, varav 16 ex från Nordvästskåne. I början av mars började sträcket ta fart på allvar och första höga noteringen för Sveriges del, var 177 str N vid Käglinge hästbacke sydost om Malmö den 1 mars. I Nordvästskåne fick vi vänta till 8 mars innan lite högre dagssummor noterades, då med totalt 296 sträckande rapporterades från 12 olika lokaler. Samma dag rapporterades från Sjælland hela 5 875 sträckande.

Vårens första toppdag inföll 14 mars. Denna dag var det stilla och klart på morgonen och någon enstaka plusgrad. Efter hand tilltog vinden från S, vilket fick många tranor på vingarna. Sträcket kom igång på en del håll redan under förmiddagstimmarna, men det var under eftermiddagen som det stora flertalet sträckte. Framför allt noterades höga siffror från Sjælland, med inte

mindre än 22 246 sträckande tranor över Köpenhamnsområdet, 7 227 ex över Nord - sjælland och 11 840 ex över Storström. För Skånes del blev sträcksiffran 4 105 ex, med det stora flertalet över södra delen, medan siffran för Nordvästskåne stannade på 1 328 individer.

Nästa stora sträckdag inföll 23 mars. Liksom toppdagen 14 mars rådde vindar från S och klart väder och återigen var det Sjælland som svarade för de riktigt höga sträcksiffrorna, med hela 35 658 sträckande tranor, varav mer än hälften rapporterades från Köpenhamnsområdet. I förhållande till siffrorna över Sjælland, var sträcket svagt över Sverige, med endast 716 ex från Nordvästskåne och 1 786 ex från övriga Skåne och 1 341 ex från övriga Sverige, med tyngdpunkt på Halland och Småland. Sträckmönstret från 14 mars upprepade sig i stort sett den 23:e.

Efter urladdningen 23 mars, höll sig sträck-
et på en mer ”normal” nivå och dagssum-
mor på mer än 1 000 sträckande tranor no-
terades bara vid två tillfällen, nämligen 24
mars då 2 674 ex sträckte över Sjælland
och 8 april med 1 220 ex sträckande vid

Kristianstad. Speciellt svagt var sträcket 27
mars – 3 april och 11 – 16 april och efter
24 april, Sträckrörelser förkom dock en bra
bit in i maj.

Bild 1: Trana Mariastaden Helsingborg 23 mars - foto: Christer Strid

Vårsträcket över Nordvästskåne

De första sträckande tranorna noterades 15
februari vid Stureholm, Kullaberg och Hyl-
linge och följdes av ett par observationer
vid Ängelholm, vilket resulterade i 16
sträckare under månaden.

7 mars sågs 55 tranor sträcka mot N vid
Rögle och 8 mars noterades 296 ex förde-
lade på 14 lokaler runt om i Nordvästskå-
ne, med bl.a. 50 ex str Höganäs och 40 ex
str Ramlösa. Vårens första toppdag, 14
mars, sträckte 1 328 tranor över Nordväst-

skåne, majoriteten vid Hittarp (200 ex) och Sandön (500 ex). Andra dagar med relativt höga siffror över Nordvästskåne, var 605 ex 22 mars och 716 ex 23 mars. Samtliga dagar rådde måttlig S-vind.

Som kan ses i tabellen 1 nedan, var sträck-
et relativt svagt under april – maj. Totalt
sträckte 4 043 tranor över Nordvästskåne
under våren.

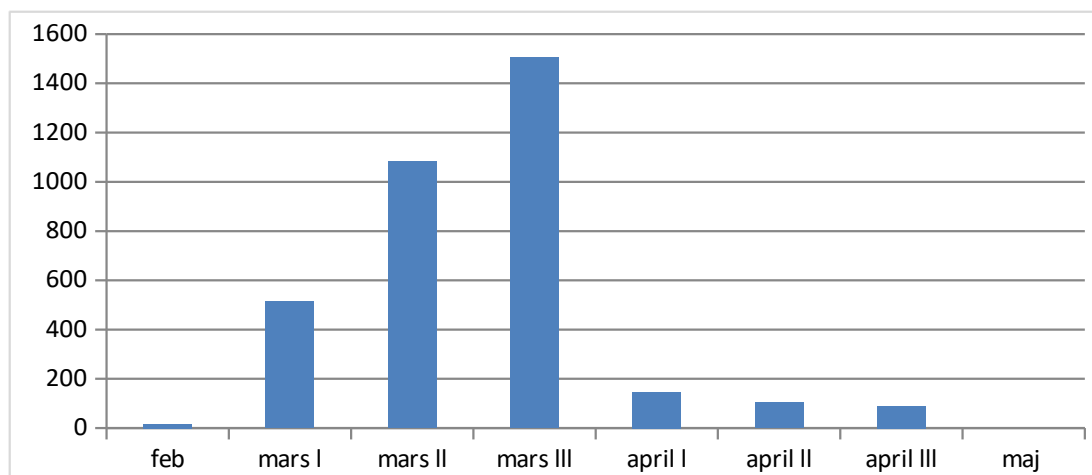

Diagram 1: Transträcket över Nordvästskåne våren 2020 per tiodagarsperiod

Tabell 1 Antal sträckande tranor fördelade på KOF's rapportområden/månad våren 2020

	Helsingborg	Höganäs	Ängelholm	Båstad	Bjuv	Åstorp	Totalt
Feb	3	4	9	-	-	-	16
Mars	1 841	761	626	349	15	20	3 612
April	286	26	-	5	-	-	317
Maj	48	46	-	4	-	-	98

Tabell 2 Totalt antal sträckande tranor över NV-Skåne våren 2019 och 2020 per delområde i NV-Skåne

	Helsingborg	Höganäs	Ängelholm	Båstad	Bjuv	Åstorp	Totalt
2019	342	236	75	101	23	25	802
2020	2 178	837	635	358	15	20	4 043

Tabell 3 Fem bästa sträckdagarna våren 2020 i NV-Skånes rapportområde

8 mars Frisk S mulet	14 mars Måttlig/frisk S klart	22 mars Måttlig O – S Växl moln	23 mars Måttlig S klart	24 mars Frisk SV klart
296	1 328	605	716	166

Bild 2: Tranor över Sofiero strand mars 2020 - foto: Christer Strid

Mer om sträcket

Som redan nämnts så var det Sjælland i Danmark som svarade för de riktigt höga sträcksiffrorna under våren. Inte mindre än 11 8262 sträckande tranor rapporterades från den danska sidan, med huvuddelen 14 – 25 mars, då drygt 90 % av samtliga tranor passerade. Framför allt är det två dagar som sticker ut, 14 och 23 mars. Låt oss titta närmare på sträckförloppet under dessa två dagar.

14 mars inleddes med stilla och klart väder, men efter hand ökade vinden till måttlig – frisk från S. Temperatur mellan +2 – 5 C. Under förmiddagen var rapporterna få och det var inte förrän vid middagstid (kl. 12:00) som sträcket började ta fart på allvar och höll sen i sig under hela eftermid-

dagen. Flest tranor passerade över Köpenhamnsområdet (22 246 ex), följt av Storström, södra Sjælland (11 840 ex) och Nordsjælland (7 227 ex). (Anm. *Det finns anledning att påpeka att dubbelräkningar i mesta möjliga mån har försökt undvikas, men inte helt kan uteslutas*). Sträcket höll sig inom en ganska så smal korridor i Danmark, då t.ex. inte en enda trana rapporterades från västra delen av Sjælland, Bornholm berördes inte alls av sträcket denna dag, Fyn med bara c:a 7– 800 ex och Jylland med något tiotal.

Totalt sträckte hela 41 313 tranor mot N-NO över Sjælland 14 mars och det finns anledning att undra över vilken väg tranorna tog efter att ha passerat vårt västra

grannland. Från Nordvästskåne rapporterades nämligen bara 1 328 ex sträckande och från övriga Skåne 4 105 ex (de flesta från Malmöområdet och Vellinge). Från övriga Sverige rapporterades 1 928 ex, med högsta siffran från Småland (1 230 ex).

23 mars var väderförutsättningar likartade som rådde den 14:e, med sydlig vind och klart väder. Temperaturen tangerade fryspunkten på morgonen, men steg till +6° under dagen. Den sydliga vinden var måttlig.

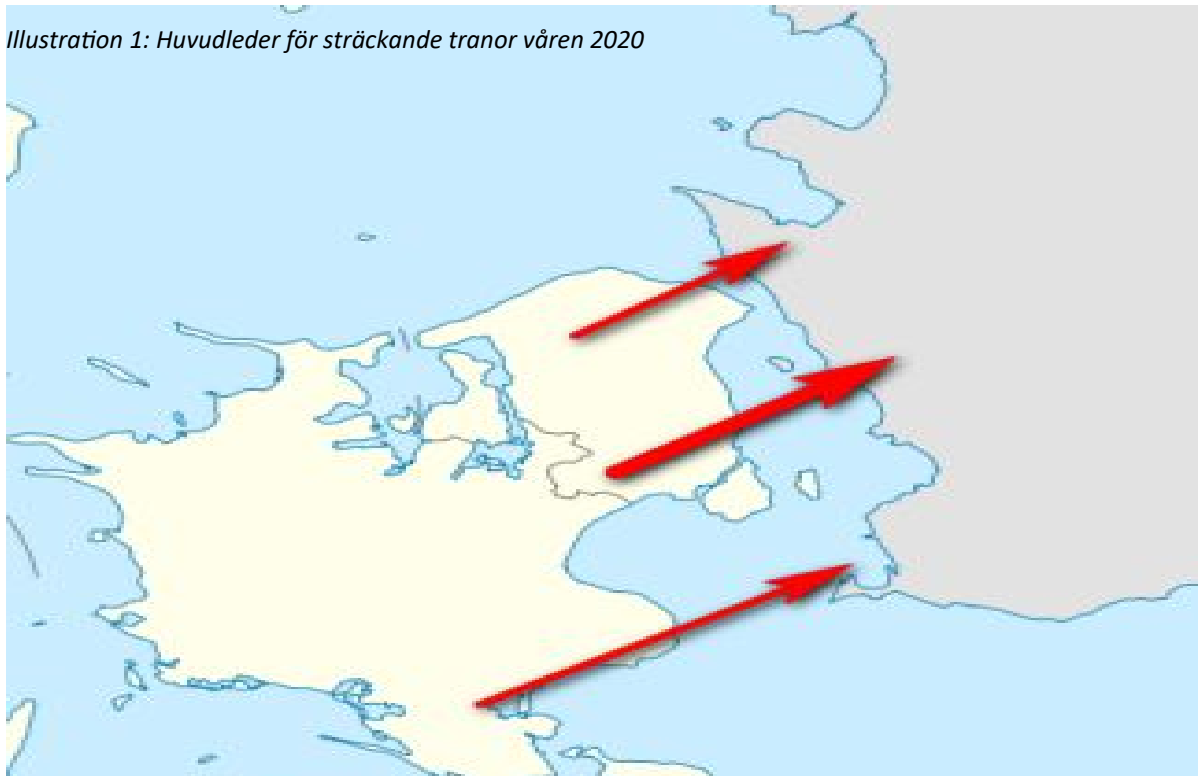
Sträckmönstret var likartat som den 14:e, med huvuddelen av tranorna sträckande på eftermiddagen. Över Köpenhamnsområdet sträckte denna dag 21 204 ex, över Nordsjælland 8 177 ex och över södra Sjælland 6 272 ex. Från övriga Danmark var sträcket relativt svagt eller obefintligt.

Totalt sträckte 35 658 tranor över Sjælland, vilket är c:a 6 000 ex färre än den 14:e.

Från Nordvästskåne rapporterades 716 ex och från övriga Skåne 1 786 ex. Från övriga Sverige 1 341 ex (flest från Halland och Småland). Även här undrar man var tranorna tog vägen när de passerat Danmark.

I redovisningen av transträcket hösten 2019, berördes artens höghöjdssträck. Huruvida det är relevant i det här sammanhanget eller ej, vågar jag inte uttala mig om, men är en intressant hypotes. En annan orsak till de höga danska siffrorna, kan vara bevakningen. Jag drifrar mig att påstå att det råder större ornitologisk aktivitet på den danska sidan av Öresund än den svenska. Som exempel kan nämnas att den 14 mars, inkom 132 rapporter om sträckande tranor enbart från Köpenhamnsområdet, medan man från hela Sverige fick in 164 rapporter.

Illustration 1: Huvudleder för sträckande tranor våren 2020

Tabell 4 Totalt antal sträckande tranor våren 2020

	feb	mars I	mars II	mars III	apr I	apr II	apr III	maj	totalt
Sjælland	113	4936	55 897	52 916	1 884	1 754	372	390	11 8262
NV-Skåne	16	514	1 570	1 505	146	104	90	98	4 043
Skåne (utom NV-Skåne)	150	2 375	9 437	2 948	2 640	425	29	167	18 171

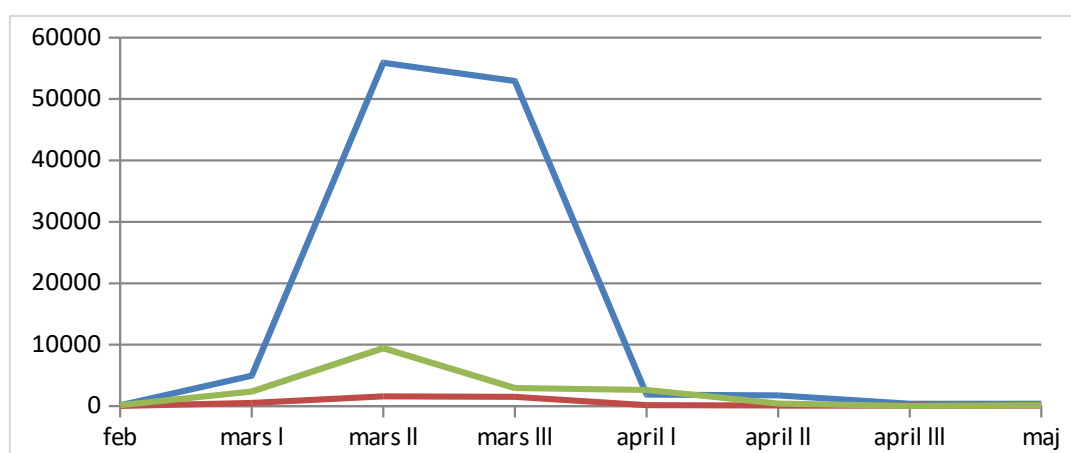

Diagram 2: Transträcket våren 2020 (Blå stapel Sjælland - Röd stapel Nordvästskåne - Grön stapel övriga Skåne)

Tabell 5 Fem bästa sträckdagarna för trana över Sjælland och Skåne våren 2020

	8 mars Frisk S mu- let	14 mars Måttl S klart	22 mars Måttl O-S klart	23 mars Måttl S klart	24 mars Frisk SV klart
Sjælland	5 975	41 313	13 494	35 658	2 674
NV-Skåne	296	1 328	605	716	166
Övr Skåne	-	4 105	170	1 786	318
Totalt	6 271	46 746	14 269	38 160	3 158

Tabell 6 Rapporterade sträckande tranor våren 2020 fördelat på Sveriges län samt Sjælland. Tabellen ger en bild över hur transträcket har rört sig över Sjælland och Sverige.

Län	Feb	Mars I	Mars II	Mars III	April I	April II	April III	Maj	Totalt
Skåne	166	2 889	11 007	4 453	2 786	529	119	265	22 214
Halland	22	497	397	656	90	56	51	22	1 791
Blekinge	4	107	271	21	15	-	-	-	418
Småland	30	971	3 088	1 777	1 024	88	69	179	7 226
Öland	1	72	362	105	166	82	115	178	1 081
Gotland	-	15	15	4	12	45	42	1	134
Bohuslän	2	24	4	10	3	38	5	9	95
Dalsland	-	-	22	42	-	-	-	-	64
Västergötland	-	782	1 438	522	1 433	915	240	24	5 354
Närke	-	20	29	60	741	803	14	1	1 668
Östergötland	-	44	242	152	343	64	95	11	951
Södermanland	-	50	736	652	344	146	61	32	2 021
Uppland	-	37	478	374	1 906	5 172	533	192	8 692
Västmanland	-	33	21	128	269	197	-	19	667
Värmland	-	2	298	354	789	1 765	31	26	3 265
Dalarna	-	-	7	43	44	487	4	-	585
Gästrikland	-	-	4	-	2	1 661	87	1	1 751
Hälsingland	-	-	-	4	629	5 305	355	5	6 298
Medelpad	-	-	-	13	160	2 764	745	6	3 688
Ångermanland	-	-	-	13	223	1 579	276	2	2 093
Västerbotten	-	-	-	2	260	1 463	534	12	2 271
Norrbotten	-	-	-	-	31	522	1 379	215	2 147
Härjedalen	-	-	-	-	-	8	-	7	15
Jämtland	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Lappland	-	-	-	-	-	-	1	4	5
Totalt Sverige	225	5 543	18 431	9 385	11 270	23 674	4 756	1 211	74 495
Nordsjælland	113	1 574	9 896	14 727	940	611	171	43	28 075
Köpenhamsomr.		2 436	29 537	30 089	596	511	111	148	63 428
Storström		926	16 464	8 100	348	632	90	199	26 759
Totalt Sjælland	113	4 936	55 897	52 916	1 884	1 754	372	390	118 262
Totalt Skåne och Sjælland									140 478

Sträckande storkar och ägretthägrar över Nordvästskåne

5 april

Svart stork: 1 str NO Campingbyn, Domsten
15:13. Sågs 15:45 vid Klören

Vit stork: 1 ex str N Össjö kyrka

6 april

Ägretthäger: 2 str Campingbyn, Domsten

Ägretthäger: 1 ex str N Ranarpsstrand, Båstad

Vit stork: 1 ex str NO Domsten 13:00

11 april

Skedstork: 1 ex str S Domsten (3 ex sågs på Nordjylland)

12 april

(36 skedstorkar vid Nordjylland)

20 april

Vit stork: 2 ex str NO Hittarp 11:40, 2 ex Utvålinge 13:55 (samma ex som vid Hittarp?)

Vit stork: 1 str O Domsten

26 april

Vit stork: 1 str NV Stenbänken (8:00), 1 str SV Hittarp (12:20)

3 maj

Vit stork: 1 str NO Sandön

10 maj

Vit stork: 2 str Sandön

Svart stork: 1 ex Hovs hallar

Ägretthäger: 1 rast Sandön

15 maj

Svart stork: 2 ex förbiflygande Forsgård Söderåsen

21 maj

Vit stork: 1 str NO Kattarp

Bild 3: En skedstork rastande vid Sandön 200606 - foto Anders Lindén

Rastande tranor våren 2020

Tabell 7: Antal rastande tranor vid Pulken och Hornborgasjön våren 2020

(Vid Pulken upphörde räkningarna 16 april och vid Hornborgasjön 20 april)

	Pulken	Hornborgasjön
7 mars	12	
9 mars	1 030	292
11 mars	115	375
12 mars		510
13 mars		1 050
14 mars	3 700	1 750
15 mars	3 000	3 900
16 mars		4 850
17 mars	3 750	3 750
18 mars		5 800
19 mars	3 500	4 900
20 mars	4 000	4 700
21 mars	3 300	4 650
22 mars	4 000	7 500
23 mars	3 900	7 550
24 mars		7 500
25 mars	4 250	10 500
26 mars		11 300
27 mars	5 700	11 000
28 mars		13 500
29 mars	6 700	14 400
30 mars		13 700
31 mars	7 100	12 700
1 april		12 300
2 april		19 200
3 april	3 100	16 100
4 april	3 300	störning
5 april		12 100
6 april	2 950	7 600
7 april		11 300
8 april	1 600	7 600
9 april		10 600
10 april	1 200	9 700
11 april		
12 april	860	8 900
13 april		
14 april	600	8 800
15 april		
16 april	380	3 400
17 april		
18 april		2 500
19 april		
20 april		8 20

Andra platser med högre antal rastande tranor:

Öland: Kastlösa åkrar 240 ex 27 mars

Östergötland: Tåkern 1 915 ex 4 april

Uppland: Tierpslätten 4 000 ex 14 april

Närke: Kvismaren 730 ex 9 april

Dalarna: Finsta ängar 1 200 ex 5 april

Värmland: Hedetången 500 ex 24 mars

Västerbotten: Ånäset 500 ex 22 april

Skåne Ringsjön: 110 ex 28 maj

Under vintern/våren uppehöll sig 1 par tranor vid Klarningen Östra Karup. Paret skred så småningom till häckning, men enligt uppgift skall ungarna tagits av predatorer.

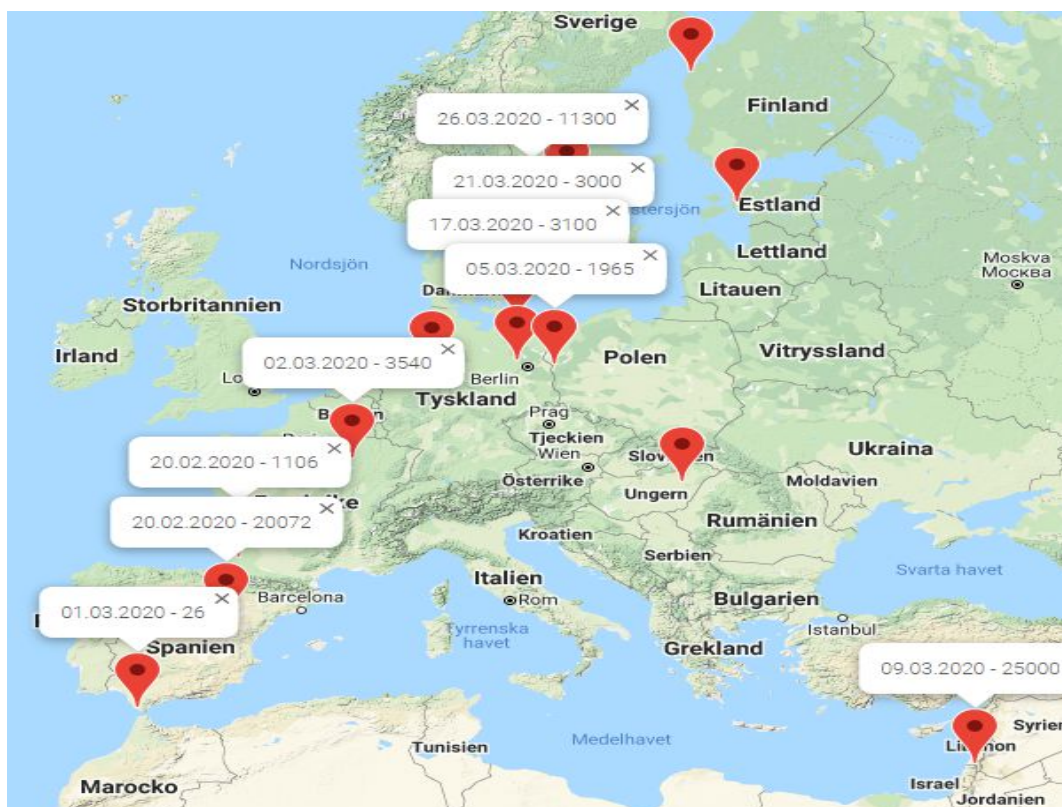

Illustration 2: Karta över en del av tranans rastplatser i Europa våren 2020 Kranichschutz Deutschland

Lite traninfo från Dansk Ornitologisk Forening 2020

”For 30 år siden var tranens forårstræk over Danmark næsten lige så østligt orienteret som solopgangen, og der varår, hvor tranekilerne kun pløjede det danske luftrum over Bornholm på de store fugles rejse mod ynglepladserne i nord.

De tider er forbi. Nu om dage byder marts i et mildt forår som det indeværende, på tranetræk over en bred landskabelig front. Trækket har skiftet karakter, så nordskandinaviske traner i løbet af marts kan opleves på træk over det meste af Sjælland, stort set uanset vindretningen.

Tranen er siden 1990’erne blevet langt mere vestligt orienteret i sit træk mod Hornborgasjön i Mellemsverige, hvor fuglene frem til et stykke ind i april samles, inden de indleder sidste etape mod ynglepladserne i takt med at sne og is smelter nordpå, siger Knud Flensted, der er biolog i Dansk Ornitologisk Forening (DOF).

Tranetræk det meste af marts

I det hele taget er der kommet en større spredning på tranernes træk, både tidsmæssigt og geografisk. I år har der været nordgående tranetræk over Danmark det meste af marts, og flokkene er set over en bred front på Sjælland, hvor det tidligere stort set kun var de østligste lokaliteter, som var besøgt af traner på træk, hvis der var vind fra øst. Trækket fandt da i reglen først sted mod slutningen af marts eller de første dage af april. Nu om dage er der traner på træk over Østdanmark uanset vindretningen. Det er nyt, siger Knud Flensted.

I år var 23. marts den store trækdag over Sjælland, hvor tusindtallige flokke blev observeret flere steder. Nu er fuglene ankommet til Hornborgasjön i Västergötaland øst for Göteborg. 29. marts blev der talt 14.400 traner ved søen, der er forårets absolutte hovedstad for Europas højeste fugl. Dagen efter lød tallet på 13.700 individer. Fuglene er så småt ved at indlede deres videre træk mod nord

Med Rügen som springbræt

De nordskandinaviske traner, der er fløjet over Danmark i løbet af marts, har holdt vinter i Frankrig og Tyskland. På vej mod nord bruger de i reglen halvøen Rügen i Tyskland som springbræt mod de danske og svenske østersøkyster.

Også på lokaliteten Pulken i Vattenriket en snes kilometer syd for Kristianstad i det østlige Skåne kan man opleve større ansamlinger af rastende traner, der venter på optimale betingelser til trækket mod ynglepladserne nordpå.

Hvor antallet ved Hornborgasjön kulminerer omkring 25.000 fugle, ligger antallet ved Pulken i reglen maksimalt på rundt regnet 5.000.

Rejsende på lune luftstrømme

Tranerne trækker som regel i flokke fra en halv snes fugle til mere end 100 individer sammen. De flyver ofte i rækker eller kiler i stil med gæs.

Mønsteret er som regel, at fuglene letter fra Rügen sidst på morgenen, og når Sjælland før middag. Ofte kulminerer trækket over Københavnsområdet og Nordsjælland mellem klokken 15 og 17. Da er termikken, de lune opadstigende luftstrømme, som kan bære de bredvingede svæveflyvere nordpå, størst.

Traner har for vane at standse deres målrettede rejse, hvis de når et højdepunkt i landskabet. Da kan de begynde at kredse over en bakke eller en skov, mens de trompeterer med deres rullende stemme, der er ophav til fuglens latinske navn: "Grus grus".

Danske traner yngler tidligt

Mens de nordskandinaviske traner i løbet af marts har lagt Danmark bag sig med kurs mod ynglepladserne i nord, er de danske ynglefugle i fuld gang med deres ynglesæson.

Den danske bestand tæller i disse år rundt regnet 500 ynglepar. Mange af parrene etablerer sig på ynglelokaliteterne allerede i januar eller februar. Et stigende antal traner bliver i Danmark hele vinteren, hvis vinteren er mild som den forgangne".

Källa: Dansk ornitologisk forening 2020

Bild 4: Sträckande tranor över Nordvästskåne - foto: Christer Strid

Bild 5: En av de vita storkarna som sågs vid Kattarp 200501 - foto: Anders Lindén

---

Källor:

Artportalen

Artdatabanken

Kullabygdens ornitologiska förening 2020 Obs-boken

Dans ornitologisk förening 2020 DOF-basen

Christer Strid 2018 "Tranornas sträck över nordvästra Skåne 2018"

KOF 2018 Fåglar i nordvästskåne nr 1 2018

Svenska trangruppen